

Edukace v práci sestry v intenzivní péči - přednáška

Natália Beharková

Terminologie

- **Edukátor/ka** – ten, kdo někoho edukuje = *ten, kdo někoho učí*
- **Edukant/ka** – ten, kdo se od někoho učí = *subjekt učení*
- **Edukační potřeby** – „*deficit v oblasti vědomostí, dovedností, návyků a pozitivních postojů edukanta ke zdraví, kdy tyto nedostatky mohou negativně ovlivnit zdraví edukanta v současnosti nebo budoucnosti*“ (Juřeníková, 2011)
- **Edukační prostředí** – prostředí ve kterém probíhají edukační procesy
  - vnější a vnitřní (fyzikální, psychosociální – statické /klima/
proměnlivé /atmosféra/
  - typologie je variabilní
- **Edukační konstrukty** (*vše co usnadňuje, podporuje učení*) – všechny teorie, modely, plány, scénáře, prognózy, zákony, předpisy i jiné teoretické výtvoř, které nějakým způsobem **určují či ovlivňují reálné edukační procesy** (osnovy předmětů, učebnice, výukové filmy, publikace, kuchařky, rady P/K od zdravotníků ...);
  - ovlivňují kvalitu učení

SAK, 2024

SPOJENÁ AKREDITAČNÍ KOMISE

AKREDITAČNÍ STANDARDY PRO NEMOCNICE

4. vydání
účinné od 1. února 2024

© Spojená akreditační komise, o.p.s.

2.

Práva pacientů a jejich edukace

Seznam standardů kapitoly:

- 2.1. Každý pacient je při přijetí do nemocnice vhodnou formou seznámen se svými právy a povinnostmi. O tomto seznámení se učiní zápis do pacientovy dokumentace.
- 2.2. Všichni pacienti jsou informováni o svých právech a povinnostech způsobem a jazykem, kterému rozumí.
- 2.3. Při poskytování zdravotní péče se respektují kulturní, spirituální a náboženské hodnoty pacientů.
- 2.4. Při poskytování zdravotní péče se respektuje důstojnost a soukromí pacientů.
- 2.5. Nemocnice podporuje právo pacienta a jeho blízkých podílet se na poskytování zdravotní péče.
- 2.6. Veškeré výkony se provádějí se souhlasem pacienta.
- 2.7. Pacienti jsou přiměřeně informováni o povaze onemocnění, o navrhované léčbě a o poskytovatelích zdravotní péče takovým způsobem, aby se mohli podílet na rozhodování poskytované péči.
- 2.8. Používání omezovacích prostředků u pacientů je možné jen v řádně odůvodněných a zdokumentovaných případech, v zájmu bezpečnosti pacienta a jeho okolí a s ohledem na právní řád ČR.
- 2.9. V nemocnici je zaveden účinný systém edukace pacientů a jejich blízkých.
- 2.10. Při edukaci pacientů pracovníci nemocnice vzájemně spolupracují.
- 2.11. V nemocnici je v souladu s platnou legislativou zaveden postup přijímání a řešení stížností pacientů a jejich blízkých.

Standard 2.9.

Účel a naplnění standardu:

Indikátory standardu:

V nemocnici je zaveden účinný systém edukace pacientů a jejich blízkých.

Edukace pacientů je významným nástrojem, jak je aktivně zapojit do procesu poskytování zdravotní péče. Nemocnice tento standard naplní, když vypracuje postup hodnocení potřeby edukace, rozsahu a způsobu vlastní edukace a postup při dokumentaci provedené edukace. Hodnocením potřeby edukace se rozumí zhodnocení toho, zda pacient má dostatek informací týkajících se jeho aktuálního zdravotního stavu či zda je nutné (například při plánovaném založení stomie, změně dietního režimu, aplikaci léčivých přípravků) naplánovat edukační program. Tento postup stanoví, kteří pracovníci edukaci provádějí.

Pokud je to na místě a není to v rozporu s vůlí pacienta, jsou edukováni i jeho blízcí.

V praxi je třeba odlišovat **edukaci** pacientů, od prostého **informování** – tím máme na mysli předání informací např. o provozu oddělení, umístění jednotlivých místností, použití dorozumivacího zařízení, dostupnosti služeb v nemocnici (obchody, taxislužba apod.). Informace se zpravidla podávají všem pacientům stejně a různou formou (např. dostupností tištěných informačních materiálů) a není je třeba dokumentovat.

1. Hodnotí a dokumentuje se potřeba edukace u pacienta a jeho blízkých, schopnost k edukaci a ochota ji přijímat.
2. Edukace pacienta se dokumentuje.
3. Pacienti a jejich blízcí jsou edukováni o postupu při poskytování informovaného souhlasu, pokud je to na místě.
4. Pacienti a jejich blízcí jsou edukováni o možnosti rozhodovat a podílet se na poskytování zdravotní péče.
5. Pacienti, případně jejich blízcí jsou, pokud je to na místě, edukováni o potřebné nutriční či rehabilitační péči a léčbě bolesti a o možnosti podílet se na optimální realizaci příslušných postupů/intervencí.

Standard 2.10.

Účel a naplnění standardu:

Při edukaci pacientů pracovníci nemocnice vzájemně spolupracují.

Efektivní edukace je týmový proces – při jejím poskytování a dokumentování pracovníci, kteří poskytují pacientům zdravotní péči (zejména lékaři a NLZP), vzájemně spolupracují. Spolupráce vychází z potřeb pacienta (případně osob jemu blízkých), takže ne vždy je nutná.

Nemocnice vytváří podmínky pro efektivní poskytování edukace jednotlivými skupinami pracovníků, kteří o pacienta pečují.

Indikátory standardu:

1. Pokud je to potřebné a vhodné, provádí se edukace pacientů a jejich blízkých týmově.
2. Pracovníci, kteří pacienta a jeho blízké edukují, mají odpovídající kompetence, znalosti a dovednosti.

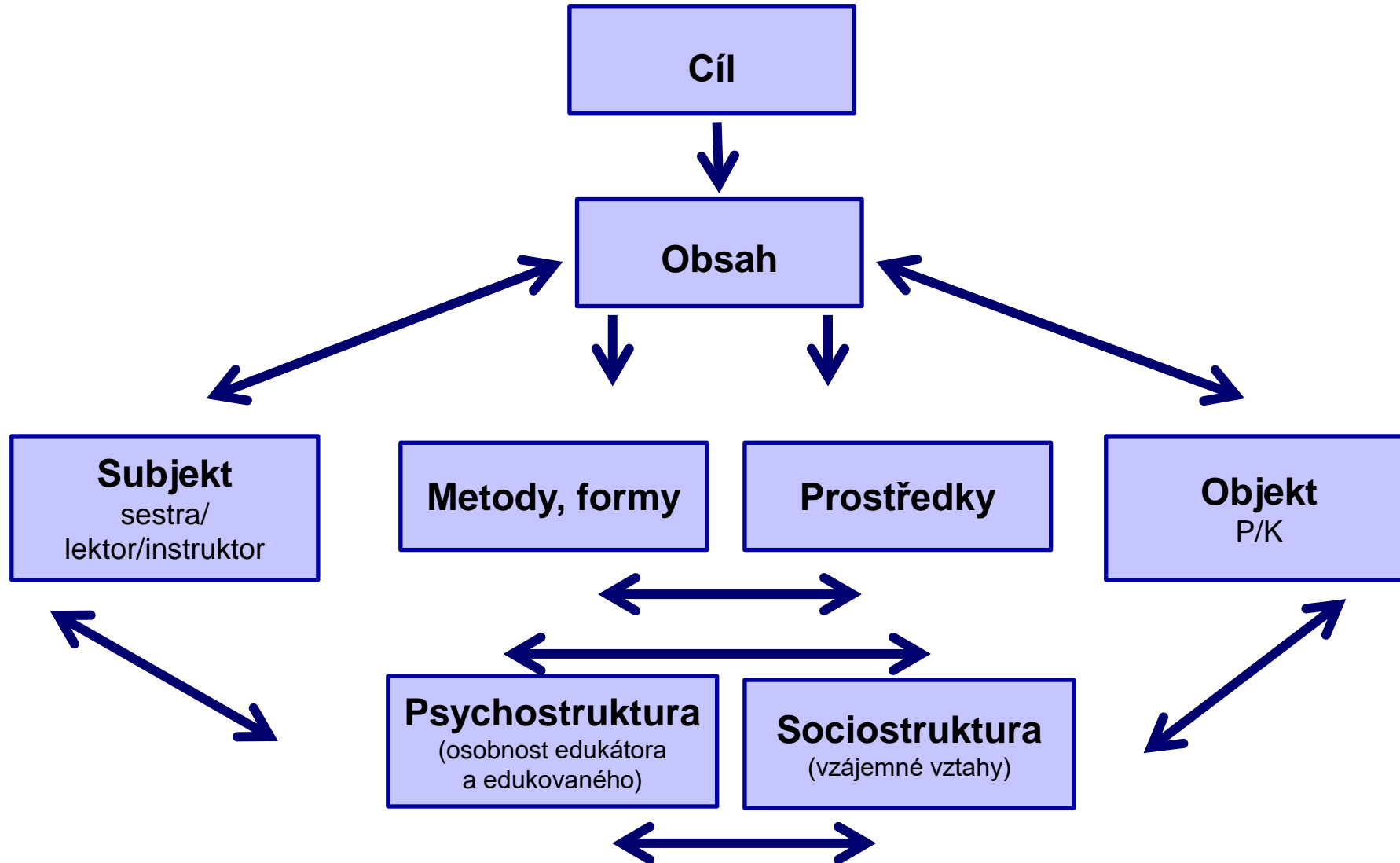
Předpoklady EDUKÁTORA

Počínání více **proaktivní** (schopnost předvídat a předcházet problémům) > než **reaktivní** (pouze reagovat na problémy).

- teoretické znalosti
- praktické dovednosti
- kritické myšlení (schopnost posuzovat, předvídat a hodnotit stav pacientů v co nejkratší době → poskytovat efektivní a koordinovanou pomoc)
- zkušenosti
- komunikační schopnosti (verbální i neverbální)
- motivace, získání P/K pro spolupráci, důvěra
- ochota P/K pomoci, zájem o P/K
- schopnosti poradce a vlastnost předávat informace – Pg. vlohy (▲ dávkování info)
- osobnostní předpoklady – odpovědnost, empatie, vlídné jednání, trpělivost

Podmínky a vztahy v didaktickém procesu v ošetřovatelství (Kuberová, 2010)

Edukační proces – možnosti

Edukace

- pacienta – individuální, skupinové poradenství a konzultace
- rodiny – individuální nebo skupinové
- zdravotnického personálu – pracovní porady, semináře, workshopy, konference,...

Řízení edukačního procesu

- Příprava (Ante)
- Realizace (Factum)
- Hodnocení (Post)

Edukace ve zdravotnictví IP

- předcházení nemoci
- udržení V navrácení zdraví
- zkvalitnění života P/K

Uplatnění Ed. v rámci prevence:

- Primární - Ed. → zdraví jedinci

Prevence nemoci, zdraví prospěšná opatření

- Sekundární - Ed. → již nemocní P/K

Ovlivnění vědomostí, dovedností, postojů – pro zlepšení stavu + zabránění komplikací (odvykání kouření...)

Dodržování th. režimu, udržení soběstačnosti, prevence recidivy nemoci

- Terciární – Ed → jedinci, kt. mají již trvalé a ireverzibilní změny zdr. stavu

Zlepšení Q života a zabránění zhoršení

Typy edukace

- Základní – akutní fáze
- Komplexní – stabilizace stavu
- Reedukace – stabilizace stavu

Zásady Ed. na pracovištích IP

- Individuální, holistický přístup
- Empatie, trpělivost
- Adekvátnost aktuálnímu zdrav. stavu P/K
- Délku, čas a typ poskytovaných info řídit dle zdr. stavu a potřeby P/K
- Optimální prostředí
- Vhodné metody/strategie Ed.

Edukace a ošetrovatelský proces

EDUKACE	OŠE. PROCES
Počáteční pedagogická diagnostika – odhad úrovně dovedností, vědomostí, návyků, postojů Ed. a zjištění ed. potřeby – důležité pro vytýčení cílů	Posouzení
Projektování (plánování a příprava) – naplánování cílů, volba metod, formy, obsahu Ed., pomůcek, časový horizont, způsob evaluace	Stanovení oše. dg.
	Plánování oše. péče
Realizace – motivace ed., expozice (sdělení nových poznatků), fixace (procvičování, opakování), průběžná dg. (ověření pochopení učiva a zájem edukanta), aplikace (využití získaných vědomostí a dovedností)	Realizace oše. plánu
Upevňování a prohlubování učiva	
Fáze zpětné vazby (evaluace edukanta i edukátora)	Hodnocení

Edukační proces – metodika

- **Analýza, sběr údajů** (posouzení **pacienta** např. schopnosti, deficity informací, dovedností, motivace a identifikace a posouzení edukační **potřeby**)
- **Edukační diagnóza** (stanovení edukační diagnózy – konkrétní problém, otázky)
- **Edukační plán** (**cíle**, hodnotící kritéria, obsah, intervence)
- **Realizace** edukačního plánu (projektu)
- **Evaluace** (vědomostí, dovedností, postojů klientky, efektivnosti plánu/projektu – bezprostřední, dlouhodobá)

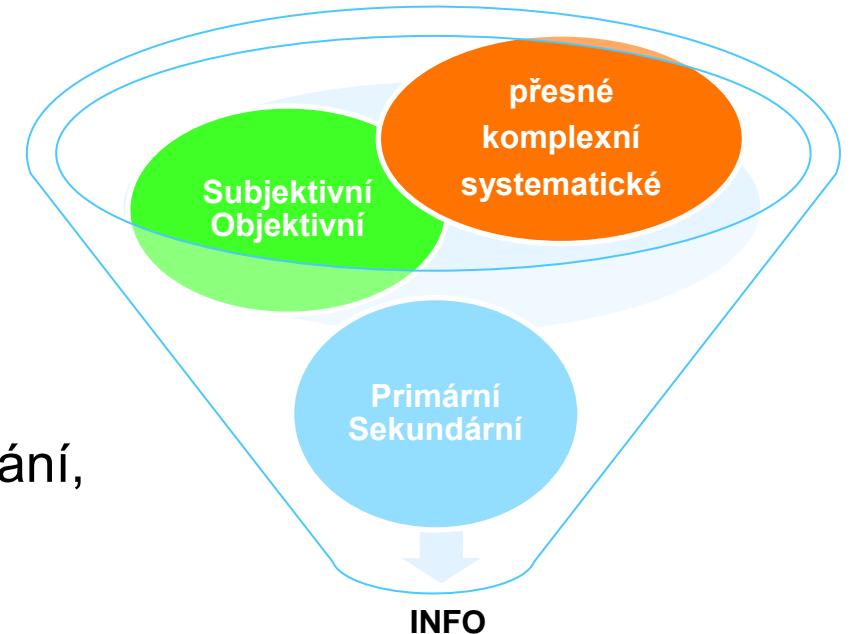
Posuzování, počítačnická pg. diagnostika

Určení potřeby P/K učít se:

- od P/K,
- chování P/K,
- **odborníci ve zdravotnictví**

Důležité info o P/K:

- zdrav. stav (charakter a fáze nemoci), poruchy smysl. vnímání, psychický stav (vnímání, paměť, myšlení),
- věk
- pohotovost P/K, schopnost (předpoklady) P/K učít se
- motivace
- společensko-ekonomické faktory
- styl učení
- vzdělání
- postoj P/K k sobě samému/ nemoci/životu, hodnotový žebříček
- názory na zdraví a jejich praktikování

Ověřit si:

- platnost,
- úplnost,
- pravdivost
- správné pochopení

Spolupráce v týmu

Typ záznamu : Průběžný záznam

invazivní vstupy

Barthel test základních všedních činností

Riziko vzniku dekubitu dle stupnice Nort...

Stupnice pádů Morse

Mini mentální test

Klasifikace tíže flebitis dle Maddona

Stupně infiltrace při extravazi dle Ingram...

Pain Behavioral Score

Glasgow Coma Scale (od 1 roku)

RIKER SAS

Gugging Swallowing Screen

Indikace pro zdravotně sociální screening

Edukace

Propuštění

Intervence ošetrovatelského procesu

Validace

Edukace

Pacient

Potřeba - ano

Potřeba - ne

Schopnost - ano

Schopnost - ne

Ochota - ano

Ochota - ne

Blízcí pacienta

Potřeba - ano

Potřeba - ne

Schopnost - ano

Schopnost - ne

Ochota - ano

Ochota - ne

Téma edukace

Informační kniha "Průvodce pacienta" (obsah)

ID: 5929 Datum: 01.02.2019 Stav: otevřen

Typ záznamu: Průběžný záznam

- Invazivní vstupy
- Barthel test základních všedních činností
- Riziko vzniku dekubitu dle stupnice Nort...
- Stupnice pádů Morse
- Mini mentální test
- Klasifikace tíže flebitis dle Maddona
- Stupně infiltrace při extravazi dle Ingram...
- Pain Behavioral Score
- Glasgow Coma Scale (od 1 roku)
- RIKER SAS
- Gugging Swallowing Screen
- Indikace pro zdravotně sociální screening
- Edukace
- Propuštění
- Intervence ošetřovatelského procesu

Téma edukace

- Informační kniha "Průvodce pacienta" (obsah)
- Prostorové uspořádání na oddělení
- Chod oddělení
- Domácí řád
- Práva a povinnosti pacientů
- Uložení osobních věcí a cenností
- Provoz signalizačního zařízení
- Návštěvní doba / kontakt na oddělení
- Stravování / nutriční dekurz / dietní režim
- Medikace / podávání léků
- Péče o bolest
- Předoperační příprava
- Pooperační péče
- Fyzioterapie / polohování
- Pohybový režim

ID: 5929 Datum: 01.02.2019 Stav: otevřen

Typ záznamu: Průběžný záznam

- Invazivní vstupy
- Barthel test základních všedních činností
- Riziko vzniku dekubitu dle stupnice Nort...
- Stupnice pádů Morse
- Mini mentální test
- Klasifikace tíže flebitis dle Maddona
- Stupně infiltrace při extravazi dle Ingram...
- Pain Behavioral Score
- Glasgow Coma Scale (od 1 roku)
- RIKER SAS
- Gugging Swallowing Screen
- Indikace pro zdravotně sociální screening
- Edukace
- Propuštění
- Intervence ošetřovatelského procesu
- Validace

- Prevence rizika pádu
- Prevence tromboembolické nemoci
- Péče o operační ránu
- Péče o cévní vstupy
- Péče o permanentní močový katetr
- Péče o spinální linku
- Užívání pomůcek
- Doporučení při propuštění
- Práva pacientů
- Charta práv dítěte
- Jiné 1
- Jiné 2
- Jiné 3
- Metoda**
- ústně
- písemné materiály
- nácvik

Edukační záznam

Pekařská 53, 656 91 Brno
IČ: 00159816
Tel.: 543 181 111

Klinika:
Odd.:

Příjmení a jméno:

Datum narození / RČ

Komunikační bariéra

smyslová

psychická

jazyková

jiná

žádná

List č.:

Datum hodina	Slovní popis	Reakce pacienta	Použité metody	Podpis edukovaného	Podpis edukujícího
	Informace o uložení cenností a financí do trezoru nebo pokladny (za neuložené cennosti a finance FNUSA nezodpovídá)	☐ verbalizuje pochopení	☐ ústně		
	Seznámení s Domácím řádem a Právy pacientů	☐ prokazuje dovednost	☐ písemně		
	Seznámení s oddělením (umístění WC, koupelny, signalizace, ...)	☐ nutno opakovat	☐ nácvik		
	Informace o dotazníku Kvalita očima pacientů (hodnocení zdrav. péče)	☐ není schopen pochopit	☐ ukázka		
		☐ odmítá výuku	☐		
		☐ verbalizuje pochopení	☐ ústně		
		☐ prokazuje dovednost	☐ písemně		
		☐ nutno opakovat	☐ nácvik		
		☐ není schopen pochopit	☐ ukázka		
		☐ odmítá výuku	☐		
		☐ verbalizuje pochopení	☐ ústně		
		☐ prokazuje dovednost	☐ písemně		
		☐ nutno opakovat	☐ nácvik		
		☐ není schopen pochopit	☐ ukázka		
		☐ odmítá výuku	☐		
		☐ verbalizuje pochopení	☐ ústně		
		☐ prokazuje dovednost	☐ písemně		
		☐ nutno opakovat	☐ nácvik		
		☐ není schopen pochopit	☐ ukázka		
		☐ odmítá výuku	☐		
		☐ verbalizuje pochopení	☐ ústně		
		☐ prokazuje dovednost	☐ písemně		
		☐ nutno opakovat	☐ nácvik		
		☐ není schopen pochopit	☐ ukázka		
		☐ odmítá výuku	☐		

Jméno: .....
 Příjmení: .....
 Pojišťovna: .....

Záznam intenzivní péče

Uherskohradištská nemocnice a.s.
 J. E. Purkyně 365,
 686 68 Uherské Hradiště
 tel.: 572 529 111, IČ 27 68 08 15

ARO

DATUM:	DATUM PŘIJETÍ:
LIST ČÍSLO:	POOPERAČNÍ DEN:
ČÍSLO CHOROBOPISU:	TS:
ALERGIE:	
DENNÍ SLUŽBA:	NOČNÍ SLUŽBA:
ZVLÁŠTNÍ UPOZORNĚNÍ:	

DIAGNOSTICKÉ ŠKÁLY

GLASGOW COMA SCALE			RAMSAY SCALE	
otevření očí	slovní odpověď	motorická odpověď	bdělý, orientovaný	0
1-bez reakce	1-bez reakce	1-bez reakce	neklid, úzkost	1
2-na bolest	2-nesrozumitelně	2-necílená extenze	bdělý, toleruje ventilaci	2
3-na slovo	3-nesouvisející slova	3-necílená flexe	spí, ale spolupracuje	3
4-spontánně	4-zmatená	4-úniková reakce	hluboká sedace (okamžitá bol. reakce)	4
	5-normální	5-lokalizace podnětu	narkóza (zpomalená bolestivá reakce)	5
		6-pohyb dle instrukcí	koma (bez reakcí na bolestivé podněty)	6

ŠKALA ZORNIC	1	2	3	4	5	6	7	8	rychle ++ pomalu +	neraeguje - zavřeny C		
ACIDOBAZICKÁ ROVNOVÁHA, IONTY	☐ art ☐ kap	☐ art ☐ kap	☐ art ☐ kap	☐ art ☐ kap	☐ art ☐ kap	☐ art ☐ kap	☐ art ☐ kap	☐ art ☐ kap	čas	glykémie	odběry	FW/
čas												
pH												
pCO ₂												
pO ₂												
cHCO ₃												
BE												
satO ₂												
Na												
K												
Cl												

VENTILAČNÍ PARAMETRY									
ČAS									
REŽIM									
FIO ₂									
PPS									
TV									
MV									
f									
Ti:TE									
P insp.									
PEEP									
TRIG									

HINZ/NUH/59/6/2007

Verze: 14 - 75

OŠETŘOVATELSKÁ DOKUMENTACE HODNOCENÍ BOLESTI

☐ KLIENT NENÍ SCHOPEN BOLEST ZHODNOTIT	☐ SLOVNĚ, ODEZÍRÁNÍM
☐ KLIENT JE SCHOPEN BOLEST ZHODNOTIT	☐ GESTY, MIMIKOU, NEVERBÁLNĚ
☐ BOLEST KLIENTA NELZE HODNOTIT	☐ JINAK:

	6 hod	8 hod	10 hod	12 hod	14 hod	16 hod	18 hod	21 hod	24 hod	3 hod
5 - nesnesitelná										
4										
3 - střední										
2										
1 - mírná										
	☐ tupá	☐ tupá	☐ tupá	☐ tupá	☐ tupá	☐ tupá	☐ tupá	☐ tupá	☐ tupá	☐ tupá
	☐ ostrá	☐ ostrá	☐ ostrá	☐ ostrá	☐ ostrá	☐ ostrá	☐ ostrá	☐ ostrá	☐ ostrá	☐ ostrá
	☐ kolika	☐ kolika	☐ kolika	☐ kolika	☐ kolika	☐ kolika	☐ kolika	☐ kolika	☐ kolika	☐ kolika
	☐ jiná	☐ jiná	☐ jiná	☐ jiná	☐ jiná	☐ jiná	☐ jiná	☐ jiná	☐ jiná	☐ jiná
	☐ spí	☐ spí	☐ spí	☐ spí	☐ spí	☐ spí	☐ spí	☐ spí	☐ spí	☐ spí

OŠETŘOVATELSKÉ INTERVENCE:

odvedení pozornosti

úlevová poloha, změny polohy

MSD (masáž stimulační dýchání)

verbalizace, empatie, porozumění

masáž bolestivé oblasti

informování lékaře

jiné:

Hodnocení denní sestry:

.....

Hodnocení noční sestry:

.....

EDUKAČNÍ ZÁZNAM

KLIENT JE SCHOPEN EDUKACE: ano ne

EDUKACE: klienta rodiny jiná:

BARIÉRA: smyslová fyzická psychická jazyková

EDUKUJE: sestra lékař fyzioterapeut jiný:

TÉMATÁ EDUKACE	CHARAKTER EDUKACE	POUŽITÉ METODY	REAKCE KLIENTA
☐ SEBEPÉČE			
☐ INVAZIVNÍ VSTUPY			
☐ VYUŽÍVÁNÍ PŘÍSTROJOVÉ TECHNIKY	☐ vstupní	☐ praktický nácvik	☐ dává najevo pochopení
☐ DÝCHÁNÍ POMOCÍ VENTILÁTORU, NIV			
☐ VÝŽIVA			
☐ DIALÝZA	☐ průběžná	☐ slovní	☐ zcela nerozumí, je nutné edukaci opakovat
☐ MEDIKACE			
☐ VYŠETŘOVACÍ METODY			
☐	☐ závěrečná, při propuštění, překladu	☐ ukázka, vysvětlení	☐ nechápe, odmítá
☐			
PODPIS ZDRAVOTNÍ SESTRY:	☐ klient se není schopen podepsat		
PODPIS KLIENTA:	PODPIS SVĚDKA:		

Oddělení

KOMUNIKAČNÍ BARIÉRA		EDUKUJÍCÍ - ČÍSLO (E.Č.)				METODA EDUKACE (M.E.)			
☐ smyslová	☐ jazyková	☐ není	1. všeobecná sestra	3. fyzioterapeut	5. nutriční terapeut	7. lékař	A. ústně	C. ukázka	E. jiná:
☐ psychická	☐ fyzická		2. porodní asistentka	4. ergoterapeut	6. diabetologická sestra	8. jiný:	B. písemně	D. nácvik	

EDUKACE V PRŮBĚHU HOSPITALIZACE

DATUM	*E.Č. M.E.	TÉMA	REAKCE EDUKOVANÉHO	EDUKOVANÝ
			☐ pochopil ☐ prokazuje dovednost ☐ odmítá edukaci ☐ nutno opakovat ☐ není schopen pochopit	☐ pacient ☐ rodinný příslušník ☐ jiný: podpis edukovaného podpis edukujícího
			☐ pochopil ☐ prokazuje dovednost ☐ odmítá edukaci ☐ nutno opakovat ☐ není schopen pochopit	☐ pacient ☐ rodinný příslušník ☐ jiný: podpis edukovaného podpis edukujícího
			☐ pochopil ☐ prokazuje dovednost ☐ odmítá edukaci ☐ nutno opakovat ☐ není schopen pochopit	☐ pacient ☐ rodinný příslušník ☐ jiný: podpis edukovaného podpis edukujícího
			☐ pochopil ☐ prokazuje dovednost ☐ odmítá edukaci ☐ nutno opakovat ☐ není schopen pochopit	☐ pacient ☐ rodinný příslušník ☐ jiný: podpis edukovaného podpis edukujícího
			☐ pochopil ☐ prokazuje dovednost ☐ odmítá edukaci ☐ nutno opakovat ☐ není schopen pochopit	☐ pacient ☐ rodinný příslušník ☐ jiný: podpis edukovaného podpis edukujícího
			☐ pochopil ☐ prokazuje dovednost ☐ odmítá edukaci ☐ nutno opakovat ☐ není schopen pochopit	☐ pacient ☐ rodinný příslušník ☐ jiný: podpis edukovaného podpis edukujícího

* Napište číslo edukujícího lomeno písmeno metody edukace, např. všeobecná sestra edukující ústně značí: 1/A. Zkratky: DPN - dočasná pracovní neschopnost, Rtg - rentgen, CD - kompaktní disk
NKR 019

Diagnostika

Edukační potřeba = deficit v oblasti vědomostí, dovedností, návyků a pozitivních postojů edukanta ke svému zdraví, kdy tyto nedostatky mohou negativně ovlivnit zdraví edukanta v současnosti i v budoucnosti.

– stanovení edukační diagnózy

(vymezení problému a potřeb jedince, stanovení dle priorit)

Ed. potřebu je nutno jednoznačně definovat (zákl, ree., komplex.) a zapsat do (edukační) dokumentace.

Primární prevence → na zdraví a změněné zdravotní návyky

Sekundární prevence → dg. ve vztahu k P/K potřebám něco se naučit

Cíle kognitivní – vzdělanostní

psychomotorické – osvojení zručnostní dovednosti

afektivní – změna postojů

Oše. Dg. které jsou nejčastějším podnětem k edukaci P/K jsou deficity v oblasti:

- saturace základních potřeb
- adaptace na změněnou situaci (nemoc...)
- schopnost postarat se o sebe

Oše. Dg. – zahrnuje potřebu poznání a učení P/K, rodiny, lze jej formulovat jako **primární problém, příčinu problému,** nebo **součást jiné oše. Dg.**

Nejčastější dg. Nedostatečné znalosti (00126)
Snaha zlepšit znalosti (00161)

Doména 5
Percepce/kognice

Třída: Kognice

M U N I
M E D

Projektování edukace zahrnuje proces plánování a přípravy

Proč?

Zamyšlení nad Ed. potřebami edukanta, **k jaké změně** a **v jaké oblasti** by mělo dojít; vymezení cílů Ed.

Koho?

Koho do Ed. zahrneme.
Všímáme si **charakteristiky edukanta** (k pohlaví, věku, vzděl., motivaci, zdrav. a psych. stavu, kognit. schopnostem, život. stylu, socio-kult. a ekonom. podmínkám)

Co?

Co bude obsahem Ed. ve vztahu k potřebám edukanta (základní Ed.? nebo reedukace?)

Jak?

Volba vhodných forem a metod Ed., kt. jsou pro daného edukanta vhodné a budou odpovídat jeho potřebám

Kdo a kdy?

Který člen z týmu vzhledem ke své profesi a obsahu Ed. poskytne ve správný čas vhodnou Ed. – potřeba posloupnosti a časového rozsahu Ed., nutnost spolupráce v týmu

Kde a za jakých podmínek?

V jakém prostředí bude Ed. probíhat, zda využijeme při Ed. podpurné materiály a z jakých prostředků bude Ed. financována

S jakým výsledkem?

Promyslet způsob hodnocení jednotlivých změn a jaké nástroje se pro hodnocení zvolí.

Náležitosti Ed. plánu

- Stanovení priorit v Ed. – sestavení pořadí ed. témat dle důležitosti
- Stanovení cílů v oblasti kognitivní, afektivní a psychomotorické
- Počet předpokládaných lekcí vzhledem k ed. potřebě (1 lekce=1 téma)
- Zodpovědná/é osoba/y v jednotlivých lekcích
- U jednotlivých lekcí vytyčení krátkodobých cílů
- Stanovení vhodných edukačních metod
- Stanovení obsahu v jednotlivých lekcích (osnova)
- Harmonogram
- Organizace a pomůcky
- Způsob hodnocení výsledků v jednotlivých lekcích a na závěr edukačního procesu
- Písemná forma plánu součást dokumentace P/K

- plán ed. upravovat dle individ. potřeb P/K, délka a čas jsou flexibilní
- předem si promyslet a připravit pomůcky
- vhodné prostředí a soukromí
- spolupráce s P/K zvýší jeho motivaci

Edukační cíle – podmínky pro stanovení

- **Přiměřenost** - odpovídá schopnostem daného jedince
  - splnitelnost (!demotivace – příliš náročný V jednoduchý cíl podceňující P/K schopnosti)
- **Jasnost, jednoznačnost** (nelze jinak interpret.) a **kontrolovatelnost** (dosažení cíle možno zkontrolovat kdykoliv dostupnými prostředky)
- **Konzistentnost** – cíle jednotlivých Ed. lekcí jsou v souladu s hlavním cílem Ed. (nesmí být v rozporu) a vycházejí z něho
- **Komplexnost** – působnost na celou stránku osobnosti edukanta – kognitivní (vědomosti), afektivní (rozvoj osobnosti P/K a ovlivnění jeho postojů), psychomotorická
- Formulace vždy ze strany EDUKANTA = pozit. změna má nastat u P/K

Formulace cílů

odpovídáme na otázky:

Kritéria vhodně stanoveného cíle/cílů:

- S** (smysluplné, srozumitelné)
- M** (měřitelné)
- A** (akceptovatelné)
- R** (reálné)
- T** (tvořivé, termínovaný, komplexní, konzistentní)

Co by měl být P/K nebo rodina schopen udělat?

Za jakých podmínek by to měl být schopen udělat?

Jak dobře by to měl udělat?

Cíle

Typy cílů:

- **Obecné** (všestranný harmonický rozvoj)
- **Odborné** – specifické (konkretizované)
- **Individuální** (osobní rozvoj a uplatnění jedince)
- **Sociální** (směrem k zapojení do společnosti)
- **Vnější** (neztotožněné, heteronomní)
- **Vnitřní** (sebevýchovné, ztotožněné, autonomní)
- **Kognitivní** (poznávací – vědomosti)
- **Afektivní** (postoje, hodnoty)
- **Psychomotorické** (dovednosti)

Realizace

Příprava ZP

- dlouhodobá z hlediska vytýčených dlouhodobých cílů Ed. u P/K,
- bezprostřední – příprava na konkrétní lekci
- způsob přípravy – ovlivněn charakterem konkrétní edukační lekci, formě edukace, materiálních didaktických prostředků, organizačních podmínkách zařízení
- písemné zpracování – téma, cíl, metoda, forma a obsah edukace, použití pomůcek a způsob hodnocení edukační lekce

Fáze:

- ✓ Příprava ZP
- ✓ Příprava edukanta
- ✓ Příprava prostředí, materiálního zabezpečení

Realizace

Příprava edukanta – P/K pozná důvod Ed. a edukační cíle

akutní fáze nemoci – bariéra Ed.

- poskytnutí nezbytných info, týkající se aktuální situace/problémů P/K
- při stabilizaci stavu – P/K vyčerpán předchozí akutní fází = čas, trpělivost, postupné předávání info.

chronické onemocnění – vleklé symptomy, střídající se fáze kompenzace/dekompenzace nemoci

- pocity strachu, obav, negativismus ... – častokrát neochota, snížená motivace k Ed.,
- po stabilizaci stavu, přijetí nemoci (naučí se s nemocí žít) – ochota ke spolupráci
- střídání období pro dodržování doporučení
- adherence P/K (kompliance)

Konkrétní činnosti sester – Ed. V IP

158/2022 Sb.

VYHLÁŠKA ze dne 10. června 2022, kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů

„...“

g) motivuje a edukuje jednotlivce, rodiny a skupiny osob k přijetí zdravého životního stylu a k péči o sebe⁴¹

h) podílí se na zajištění zapracování nově nastupujících zdravotnických pracovníků...“

dle novely vyhlášky nárůst kompetencí

Činnosti dětské sestry se specializovanou způsobilostí: ... a) bez odborného dohledu a bez indikace

1. edukovat děti, případně rodiče nebo jiného zákonného zástupce dítěte ve specializovaných ošetrovatelských postupech a připravovat pro ně informační materiály, ...“

Dětská sestra pro péči v klinických oborech

a) bez odborného dohledu a bez indikace lékaře zejména

...

5. edukovat dítě, rodiče nebo jiného zákonného zástupce dítěte v oblastech zdravotní prevence a ošetřování; přitom spolupracovat zejména s fyzioterapeutem, nutričním terapeutem a zdravotně-sociálním pracovníkem,

6. provádět poradenskou a dispenzární činnost v rozsahu své specializované způsobilosti zaměřenou na problematiku onemocnění vnitřních orgánů a onemocnění vyžadujících chirurgickou léčbu,

7. provádět poradenskou činnost, zejména učit dítě a jeho rodinné příslušníky vyšetřovat si a hodnotit glykémii, upravovat výživové dávky, vypracovávat individuální pohybový režim diabetika, ve spolupráci s nutričním terapeutem radit v otázkách výživy, dále vyhledávat známky počátečních komplikací nemoci a provádět kontrolní vyšetření z hlediska kompenzace diabetu,...

Konkrétní činnosti sester – Ed. v IP

U pacienta:

- hodnotí P/K schopnosti
- dg. P/K problém, kt. je nutno edukací napravit
- poskytuje adekvátní informace
- zlepšuje P/K znalosti a dovednosti
- demonstruje konkrétní způsoby pro dosažení cíle
- průběžně hodnotí pokroky, kt. P/K dosahuje
- vyžaduje zpětnou vazbu

U rodiny:

potřeba, schopnost, ochota

Zaměstnanec v AP,
celoživotní vzdělávání:

Hodnocení Ed. procesu

verbální (písemné, **ústní**),
neverbální zejména u dětí (nálepky, razítka, smajlíky apod.)

z hlediska stanovených cílů – **krátkodobé, dlouhodobé**

formativní (průběžné)

Individuální, bez komparace s dalšími edukanty

Cíl:

- ověření aktuálních znalostí, dovedností, pokroku edukanta
- detekce nedostatků/chyb/slabých míst/aktivity v průběhu Ed. procesu
- zpětná vazba pro zúčastněné
- motivace pro dosažení vytýčených cílů

sumativní (závěrečné)

- na závěr Ed. procesu, před propuštěním P/K

Odpověď na dotaz:

„Co se edukant naučil?“

„Má edukant požadované vědomosti, zručnosti, postoje, které jsou stanoveny v cílech?“

Bariéry – brzdí/znesnadňují Ed.

Zdr. systém

ZP

- podceňování významu Ed.
- neefektivní/neproduktivní K.
- osobnostní předpoklady ZP
- nedostatečné vědomosti
- nedostatečná příprava/čas
- absence empatie, lidskosti
- ignorace P/K potřeb
- neschopnost týmové spolupráce
- nevhodné prostředí (ztráta soukromí, důstojnosti, sebekontroly, soc. izolace)

Ed. - nekoncepční, neadekvátní, roztříštěná

P/K

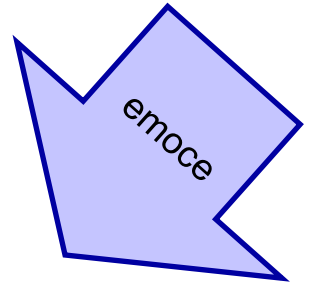
- stres/bolest v akut/chron. stadiu nemoci
- charakter nemoci (Alzheimer..), poruchy smyslového vnímání
- fáze prožívání nemoci
- maladaptace na nemoc
- emoce, strach/obava/nejistota z budoucnosti/prognóza nemoci
- věk
- celkový stav organismu
- osobnost
- etnokulturní/jazykové bariéry

Ed. - nedostatečná motivace

- popření potřeby Ed.
- neschopnost nést odpovědnost

Části Edukačního/komunikačního procesu v PNP výjezd – prostředí

DOMÁCÍ PROSTŘEDÍ

pro záchranáře cizí prostředí
přítomni rodiče, blízcí, návštěva

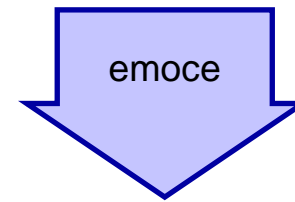
V TERÉNU

cizí, otevřené prostředí, ještě nevíme, jak to vypadá
na místě
nahodilé osoby – účastníci, svědci
rodiče – na místě události, přivolání k události

BĚHEM TRANSPORTU již jistota známého zázemí záchranářů situace se mění (**komunikace/edukace = pokyny zaměřeny na popis, co se děje, kam jedeme, bezpečnostní zásady převozu dítěte, doprovodu, komunikace s centrálou..**) **VYSVĚTLOVÁNÍ**

KOMUNIKACE VE ZDRAVOTNICKÉM ZAŘÍZENÍ – předání do péče personálu nemocnice, rozloučit se (pozdrav, pochvala dítěte, poděkování za spolupráci, podpora) **edukace = pokyny, co se bude dít a co se od P/K/rodiny očekává** **VYSVĚTLOVÁNÍ**

individuální/skupinová forma Ed., rozhovor, vysvětlování

Příjem na oddělení

- Standardní průběh – VF a monitoring, invazivní vstupy, medikace, oše. intervence, ...

Edukace = forma pokynů v akutní fázi v rámci komunikace, většinou kognitivní cíle VYSVĚTLOVÁNÍ

- P/K a rodina – předání informací co se děje a bude dít, co ne/smí dělat, bariérové oše. techniky, příprava na vyšetření, OP, invazivní zákrok ...
- v akutní f. – přizpůsobené info pro „přežití“, po odeznění akutní f. prohloubení info k zabránění opakování, získání potřebných dovedností
- organizační činnosti – „domovní/organ.“ řád, signal. zařízení, cennosti, svršky, informované souhlasy (k výkonu, anestezii ...) ...
- dokumentace
- Forma – individuální a Metoda – rozhovor

Oše. Dg., které jsou nejčastějším podnětem k edukaci P/K jsou deficit v oblasti:

- **satrace základních potřeb**
- **adaptace na změněnou situaci** (nemoc, změněný obraz těla, omezení v životě, nesoběstačnost, dočasné/trvalé omezení některých funkcí/činností ...)
- **schopnost postarat se o sebe**

Prioritní oblasti v edukaci - nácvik zručností pro zachování života a existence
- schopnost rozpoznat zdravotné potíže a problémy
- učinit správné rozhodnutí pro upevnění zdraví

Nemcová, J a Hlinková E., 2010, s. 150

Edukace

Pacient

Potřeba - ano

Potřeba - ne

Schopnost - ano

Schopnost - ne

Ochota - ano

Ochota - ne

Blízcí pacienta

Potřeba - ano

Potřeba - ne

Schopnost - ano

Schopnost - ne

Ochota - ano

Ochota - ne

Téma edukace

Informační kniha "Průvodce pacienta" (obsah)	☒
Prostorové uspořádání na oddělení	☒
Chod oddělení	☒
Domácí řád	☒
Práva a povinnosti pacientů	☒
Uložení osobních věcí a cenností	☒
Provoz signalizačního zařízení	☒
Návštěvní doba / kontakt na oddělení	☒
Stravování / nutriční dekurz / dietní režim	☒
Medikace / podávání léků	☒
Péče o bolest	☐
Předoperační příprava	☐
Pooperační péče	☐
Fyzioterapie / polohování	☐
Pohybový režim	☒

Prevence rizika pádu	☐
Prevence trombembolické nemoci	☐
Péče o operační ránu	☐
Péče o cévní vstupy	☒
Péče o permanentní močový katetr	☐
Péče o spinální linku	☐
Užívání pomůcek	☐
Doporučení při propuštění	☐
Charta práv dítěte	☐
Poučení / edukace rodičky a doprovodu o průběhu porodu	☐
Jiné 1	<input type="text"/>
Jiné 2	<input type="text"/>
Jiné 3	<input type="text"/>
Metoda	
- ústně	☒
- písemné materiály	☒
- nácvik	☐
Poznámka, jiné	<input type="text"/>

Hospitalizace pacienta – průběh

- Ed. přizpůsobená aktuálnímu zdr. stavu (de/stabilizace stavu P/K, Dg. a prognóza – zapojení rodiny do péče a Ed. rodiny)

Plánovaná Ed.:

formy:

- individuální u P/K,
- skupinová do ed. zahrnuta rodina – cíle kognitivní, psychomotorické, afektivní

metody:

- rozhovor, vysvětlování, demonstrace výkonu

materiál:

pomůcky pro konkrétní výkon, letáčky a brožury

Edukátor: lékař, NLZP, fyzioterapeut, nutriční Th, stoma sestra...

Překlad P/K

Z JIP NA INTERMEDIÁLNÍ/STANDARDNÍ ODD.

- P/K musí ovládat základní dovednosti, kt. bude potřebovat (manažment bolesti, RHB, pohybový režim, omezení v souvislosti se zdr. stavem ...)
- Přetrvává individuální a skupinová forma Ed., nejčastější metoda rozhovor, vysvětlování + doplňkový materiál ve psané podobě, potřebné pomůcky...
- Cíle Ed. – kognitivní, psychomotorické, afektivní

Jiné ZZ

- v překladové zprávě napsat i informace ohledem edukace!
- závěrečné zhodnocení – čeho bylo dosaženo (splnění cílů), co je potřeba doplnit, bariéry ....

Propuštění

- P/K musí disponovat info., kt. přispívají ke stabilizaci zdr. stavu

Oblasti:

- Péče o ránu
- Invazivní vstup – A-V shunt, PICC, porty, PMK, stomie ...
- Medikace
- Čeho si u zdr. stavu všímat – subfebrilie, febris, bolesti, otoky, zarudnutí, nefunkčnost ... – informace sdělovat již v průběhu hospitalizace
- Verbální sdělení, ověření nabitých dovedností v průběhu hospitalizace, vybavení pomůckami, letáky, brožury, sepsané rady, svépomocné skupiny, konkrétní osoby (pokud nastane akutní problém)

Propuštění

Izolační režim

- ano

- ne

Předávaná dokumentace

- propouštěcí lékařská zpráva

- doklad o dočasné pracovní neschopnosti (DPN)

- potvrzení o trvání DPN nebo karantény

- kopie Souhlasu s hospitalizací

- kopie Informovaného souhlasu

- kopie Oznámení soudu o hospitalizaci bez souhlasu

- Protokol o předání cenností

- Evidence osobních věcí pacienta

- pacient má veškeré osobní věci u sebe

- RTG dokumentace

jiné:

Cévní vstupy

Invazivní vstupy - CŽK

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Invazivní vstupy - PŽK

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Invazivní vstupy - ART.K

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Invazivní vstupy - PMK

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Port

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Picc

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

AV shunt LHK

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

AV shunt PHK

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Dialyzační kanyla

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Swan-Ganzův katetr

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Jiné

Jiné

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Drenáž

Redonův drén

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Hrudní drén

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Břišní drén

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

PT drén

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Pleuracan

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Sondy

NGS-výživná

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

NGS-odvodná

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

NJS

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

PEG

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

PEJ

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Stomie

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Zevní komorová drenáž

Datum zavedení, event. výměny

Poznámka, další informace

Jiné sondy

Jiné sondy (1)

Datum zavedení, event. výměny (1)

Poznámka, další informace (1)

Jiné sondy (2)

Datum zavedení, event. výměny (2)

Poznámka, další informace (2)

Jiné sondy (3)

Invazivní vstupy - jiné

Jiné invazivní vstupy (1)

Datum zavedení, event. výměny (1)

Poznámka, další informace (1)

Jiné (invazivní vstupy) (2)

Datum zavedení, event. výměny (2)

Poznámka, další informace (2)

Jiné (invazivní vstupy) (3)

Datum zavedení, event. výměny (3)

Poznámka, další informace (3)

Poznámka, jiné

INFORMACE pro příbuzné a blízké pacientů přijatých na Kliniku anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny

1. LF UK a ÚVN Praha

Vážená paní, vážený pane,

na našem oddělení je hospitalizován Váš příbuzný či blízká osoba.

Náš lékařský a ošetrovatelský tým se o pacienta intenzivně 24 hodin denně stará ve snaze, aby se jeho zdravotní stav zlepšil.

Následující informace slouží k tomu, abyste se lépe orientovali v prostředí, kde se nachází Váš blízký. I Vy hrajete důležitou roli v péči o Vaše blízké. Známa tvář a dotek milujícího člověka zlepšuje duševní a emocionální stav nemocných.

Pokoj JIP

Na jednotce intenzivní péče (JIP, anglicky intensive care unit – ICU), poskytujeme péči pacientům, jejichž zdravotní stav vyžaduje neustálé sledování, vyhodnocování a nezbytnou podporu či náhradu základních funkcí lidského organismu (dýchání, vylučování, srdeční činnost) a také těm, kterým tyto komplikace hrozí. Pro některé pacienty po operaci je to plánovaná zastávka. Pro jiné může být pobyt na JIP neočekávanou událostí.

Pacienti na JIP

Na jednotce intenzivní péče pečujeme o pacienty s různými onemocněními. Většina přístrojů na pokoji vydává zvuky, svítí, ukazuje křivky nebo čísla. Personál našeho oddělení zajišťuje svým profesionálním jednáním Vašemu blízkému vysoce specializovanou medicínskou péči a důstojnost. Někdy můžete spatřit nemocné odhalené. Je to proto, abychom mohli sledovat drény, obvazy, katétry nebo proto, že nemocní mají vysokou tělesnou teplotu.

Všechny pacienty na oddělení JIP testujeme na možnost výskytu infekční nemoci. Pokud tato situace nastane (test bude pozitivní), všichni návštěvníci budou muset při návštěvě svého blízkého nosit ochranné pláště. Tento plášť Vám bude poskytnut při vstupu na JIP. Jakákoliv další opatření vám vysvětlí ošetřující sestra.

Tým JIP

Tým JIP tvoří lidé pečující o Vaše blízké. Péče o kriticky nemocné je týmová práce a Vy jste součástí tohoto týmu. Zde je výčet některých členů týmu, které můžete potkat:

Ošetřující lékař – každý pacient má svého ošetřujícího lékaře, který má na starosti jeho péči.

Konziliární lékař – přivolovaný lékař jiné odbornosti

Sestry se specializovanou způsobilostí v intenzivní péči

Všeobecné sestry, zdravotničtí asistenti, zdravotničtí záchranáři, sanitáři

Fyzioterapeuti

Nutriční terapeuti

Psycholog

Kaplan

Naše oddělení je taktéž školicím pracovištěm jednak pro studenty medicíny, dále pro lékaře a sestry v pregraduálním i postgraduálním vzdělávání.

Návštěva JIP

Naše lůžkové oddělení je „uzavřeným“ oddělením a návštěvy jsou možné pouze po dohodě s ošetřujícím lékařem, zpravidla v době od 14.00 do 17.00 hod. Základní informace o pacientovi jsou podávány telefonicky, informace o zdravotním stavu podává ošetřující lékař nejbližším příbuzným (někdy od Vás může vyžadovat identifikační údaje pro ověření totožnosti).

Před návštěvou a vstupem na JIP vás požádáme, abyste nám zavolali a zjistili, zda je návštěva možná, čímž zajistíme soukromí všem našim pacientům. Návštěvníci si musí před a po návštěvě vždy odezinfikovat ruce. „Zásobníky s dezinfekcí“ jsou pro vaši potřebu umístěny u vchodu a východu na JIP. Na oddělení není možné nocovat. Kapacita je omezená a není zde místo pro více než dva návštěvníky současně. Někdy budete požádáni, abyste počkali na chodbě.

Např.: Pacient je v nestabilním stavu a potřebuje veškerou péči celého týmu, který o něho pečuje. V této chvíli zde nemusí být nikdo, kdo by vám dal informace, které potřebujete. Pokusíme se zodpovědět vaše dotazy, jakmile bude moci sestra či lékař opustit pacienta. Nebo může nastat příjem jiného pacienta. Lékař také může provádět některý z výkonů. O chvíli strpení budete také požádáni během výměny sester od 6:30 do 7:00 a od 18:30 do 19:00 a během lékařské vizity.

Dětská návštěvníci na JIP

Lékaři pečující o Vašeho blízkého rozhodne, kdo ho může navštívit. Návštěvu dětem do 15 let nedoporučujeme. Děti ve školním věku jsou náchylnější na nastýdnutí a onemocnění a mohou nevědomky vnést na JIP nákazu. Pacienti po operaci jsou vysoce náchylní k infekci. Některé pohledy a zvuky mohou působit na děti a mladistvé děsivě.

Tipy pro návštěvy

- Oslovte pacienta, dejte mu vědět, že jste u něj. Známy hlas ho uklidní.
- Zmírněte se o čase. Pacient může být zmaten z narušeného spaní a umělého osvětlení.
- Nebojte se pacienta dotknout.
- Ormezte svůj rozhovor na témata, která pacienta nerozruší. Pokud pacient něco nemá slyšet, nechte si to pro sebe.
- Sdělte pacientovi přání všeho dobrého a vyjádřete podporu ze strany rodiny a přátel.

- Naslouchajte, pokud se chce pacient vypovídat.
- Pokud Váš blízký projeví znepokojení, respektujte to. Nikdo nechce slyšet: „Jsi v pořádku.“, když není. Některá témata mohou způsobit rozrušení, ale mlčet o nich, může být ještě horší.
- Pouhé sezení u lůžka může působit uklidňujícím dojmem. Nemocnému se lépe usíná, odpovídá.
- Nedotýkejte se pokojového vybavení. Mnoho lidí se snaží pomoci s nastavením lůžka. Z různých důvodů může být nutné, aby pacient byl v určité poloze, a proto se raději zeptejte.
- Pokud je pobyt na JIP na delší dobu, můžete donést předměty z domova, které zpříjemní prostředí. Můžete např. přinést fotografie, rádio, osobní kosmetiku nebo plyšovou hračku. Květiny, rostliny a balonky nejsou vhodné kvůli nedostatku místa. Pokud chcete přinést jídlo z domova, poraďte se s ošetřujícím personálem ohledně určitých omezení.
- V případě nejasnosti se prosím obračete na ošetřující personál.**

Tipy pro komunikaci s lékaři a sestrami

- Představte se sestře, která pečuje o Vašeho blízkého, zjistěte, kteří lékaři se o něj starají.
- Pokud máte nějaké dotazy, sepište si je. Pomůže Vám to, až se budete bavit s lékařem.
- Zvolte si „rodinného mluvčího“. Tato osoba může předávat informace zbytku rodiny a předejde se tak zbytečným telefonním hovorům. Můžete se cítit znepokojení, že jste si nemohli promluvit s lékařem, když jste byli v nemocnici. Pokud tato situace nastane, je možné si domluvit s lékařem schůzku v nemocnici.
- Pište si informace z rozhovoru, nebo požádejte sestru či lékaře, aby Vám je sepsali. Je těžké si zapamatovat detaily. Rádi Vám se soupisem informací pomůžeme a nebojte se zeptat, pokud potřebujete pomoc.
- Ujistěte se, zda jste na sebe zanechali kontakt (zpravidla číslo mobilního telefonu).
- Pokud mluvíte s různými zaměstnanci, může se Vám zdát, že obdržené informace jsou protichůdné. Různá vyjádření mohou způsobit zmatek, proto se zeptejte svého lékaře (ošetřující lékař Vašeho blízkého).
- Telefonní číslo na JIP naleznete na přiložené vizitce.
- Uvědomte si prosím, že sdělování informací o zdravotním stavu vyžaduje diskretnost. Tyto údaje ze zdravotnické dokumentace jsou poskytovány pouze přímým příbuzným, pokud pacient neurčí jinak (SR ÚVN Praha č. 5/2009).

Pečujte o sebe

Můžete se cítit fyzicky i psychicky vyčerpání, proto spěte a jezte pravidelně, jak vám to situace dovoluje.

Je pouze na Vás, kolik času strávíte u lůžka nemocného. Někdy můžete pociťovat obavy z opuštění Vašeho blízkého. Myslete ovšem na to, že odpočinek je pro Vás velmi důležitý. Pokud chcete zůstat delší dobu, přerušete návštěvu, projděte se, dejte si kávu. Toto období je pro Vás velmi stresující a emocionálně vyjaté. Je vhodné nechat se do nemocnice dovézt.

Pokud budete cítit, že sami potřebujete pomoc, řekněte si o ni. Je možné kontaktovat psychologa, nebo kaplana (viz. informační letáky u vchodu na oddělení)

Slovník častých pojmů na JIP

- ❖ **Ventilátor**: přístroj zajišťující umělé dýchání. Dýchá za pacienta, nebo mu s dýcháním pomáhá. Umožňuje přívod vyššího množství kyslíku.
- ❖ **Analgosedace**: takzvaný „umělý spánek“. Jde o podávání léků, které zajišťují hluboký spánek a úlevu od bolesti. Umožňuje lepší souhru pacienta s ventilátorem.
- ❖ **Intubace**: spočívá v zavedení trubičky ústy do průdušnice. Provádí se v celkové anestezii a slouží k připojení pacienta k ventilátoru. Pacient s trubičkou nemůže mluvit.
- ❖ **Tracheostomie**: spočívá v zavedení trubičky (kanyly) do průdušnice přímo malým otvorem na krku. Slouží rovněž k připojení nemocného k ventilátoru, používá se při nutnosti dlouhodobé umělé ventilace (řádově týdny).
- ❖ **Extubace**: vytažení trubičky z průdušnice. Provádí se tehdy, je-li pacient při vědomí a může sám dostatečně dýchat a odkашávat.
- ❖ **Monitor**: počítač, který nepřetržitě hlídá všechny základní životní funkce pacienta (množství kyslíku, krevní tlak, srdeční rytmus).
- ❖ **Centrální žilní katetr**: umělohmotná hadička zavedená do velké žíly na krku, pod klíční kosti nebo v tříšle. Používá se k rychlému a účinnému podání léků, infuzí a výživy.
- ❖ **Nazogastrická sonda**: trubička zavedená nosem do žaludku slouží k odsávání sekretů nebo k umělé výživě pacienta.
- ❖ **Nozokomiální infekce**: je nákaza získaná v nemocnici. Může být velmi závažná, a to zejména pokud zasáhne kriticky nemocné pacienty.
- ❖ **Sepse**: laicky „otrava krve“. Zaplavení organismu bakteriemi, které může vést k selhávání životně důležitých orgánů (srdce, plíce, ledviny).
- ❖ **Hemodialyzační přístroj**: je určen k čištění krve a používá se při selhání funkce ledvin. Vyžaduje zavedení speciální silné hadičky do žíly v tříšle či na krku.
- ❖ **Výuka a výzkum**: na našem oddělení se uskutečňuje výuka mediků a také výzkum. Týká-li se Vašeho blízkého nebo případně Vás, budete o něm vždy informováni.

Vyrovnávání se se ztrátou

Ztráta může obsahovat ztrátu nezávistosti, ztrátu fyzických schopností, či ztrátu života. Smutek je normální reakce na ztrátu. Je to proces, který nastává průběhem času. Intenzita a doba smutku je ovlivněna našimi dojetím ze ztráty a významem vztahu se zemřelou osobou a rovněž našimi schopnostmi se se ztrátou vyrovnat, historii vztahu a podporou od okolí. Smutek může ovlivnit naše životy ve všech smérech a může si vzít fyzickou, emocionální i duševní daň.

Reakce na ztrátu svého blízkého

Smutek pokračuje i po smrti našeho blízkého. Může následovat období otupělosti a paniky ihned po smrti, kdy se ztráta zdá neskutečná. Tento stav je obvykle následován obdobím intenzivních emočních projevů a bolesti, když se ztráta stává realitou. Rodina a přátelé budou muset pozměnit své aktivity a vztahy, jak se budou uzpůsobovat životu bez zesnulé osoby. Později se postupně budou emocionální projevy uklidňovat.

Ti, co drží smutek, jsou nabádáni, aby se o sebe dobře starali a zůstali v kontaktu se svými lékaři, kteří mohou sledovat jejich zdraví. Na této bolestné cestě může pomoci i podpora psychologa a psychiatra nebo duchovní útěcha kaplana ÚVN.

Považujte tento text za základní informaci, která Vám usnadní komunikaci s personálem našeho oddělení a orientaci ve složitě životní situaci. Tým KARIM Vám při tom bude vždy nápomocen.

PRŮVODCE PACIENTA

Příručka pro hospitalizované pacienty

Neonatologické oddělení
Fakultní nemocnice Brno

F FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

PMDV - pracoviště medicíny dospělého věku,
Jihlavská 20, 602 00 Brno, pavilon Z, 6. a 7. NP
PRM - pracoviště reprodukční medicíny, Obilní trh 11, 602 00 Brno
Telefonický kontakt - sekretariát kliniky: +420 532 238 309
Informace můžete získat buď přímo telefonicky na oddělení,
nebo prostřednictvím webu www.fnbrno.cz.

MUNI
MED

<https://www.fnbrno.cz/areal-bohunice/neonatologicke-oddeleni/pro-pacienty/t2191>

MOU

Informační a edukační centrum

MOU Masarykův onkologický ústav

Vyhledávat na webu... Pro zaměstnance CS/EN

- MOU
- Pro pacienty
- Pro odborníky
- Kariéra
- Kontakty
- Aktuální opatření

Vše o zhoubných nádorech	Než k nám přijdete	Péče a služby	Vše o prevenci	Pracoviště MOU
Druhy zhoubných nádorů Výšetřovací metody Léčebné metody Klinické studie	Centra pro diagnostiku a léčbu Jak se objednat Seznam ambulancí Druhý názor Konzilační ambulance Respirační infekce UA pacient	Hospitalizace Cizinci a samoplátcí Úhrady transportu Ceniky výkonů a služeb Ombudsman Pacientská rada Desatero onkologické péče Cvičení pro pacienty Duchovní služby	Jak předcházet rakovině Jak včas odhalit rakovinu Screeningové programy Prevence po onkologické léčbě Workshopy o prevenci Podcast	Kliniky a oddělení Informační a edukační centrum Léčárna Poradny Ostatní

Informační a edukační centrum ↓

Informační a edukační centrum (IEC) je zodpovědné za tvorbu a přípravu edukačních materiálů a kampaní pro pacienty a veřejnost. Naleznete u nás nespočet informačních brožur a návodů, které Vám pomohou snadněji pochopit problematiku prevence, onkologické léčby i předoperační a pooperační péči. Nabízíme také možnost využití počítače s připojením k internetu a barevnou tiskárnu. V případě potřeby Vám také rádi okopírujeme či oskenujeme potřebné dokumenty.

Jak se objednat ?

Pracovnice IEC poskytují základní edukaci každého nového pacienta MOU. Pacientům i jejich blízkým poskytují materiály, vysvětlí vše potřebné. V IEC jsou zdarma k dispozici tiskové materiály týkající se léčby, operací, nemocí, výživy, a dalších témat souvisejících s onkologickým onemocněním. Veškeré edukační materiály máme v tištěné podobě, v elektronické podobě ke stažení, v audio formátu i ve formě videa. V IEC je pacientům k dispozici počítač, tiskárna, kopírka i scanner.

1 Co nabízíme

Edukační materiály

Informační a edukační materiály nabízíme v tištěné podobě v IEC nebo volně ke stažení níže. K dispozici jsou také edukační videa a audio nahrávky brožur.

Konzultace

Jíme Vám k dispozici na bezplatné nádorové lince vždy od pondělí do pátku v čase 7:30-15:00.

Informační a edukační centrum

- 1 Co nabízíme
- 2 Vzdělávání a projekty
- 3 Kde nás najdete

Edukační video ozařování dětí v MOU

Ozařování dětí v MOU

Léčíme také dětské pacienty. Onemocnělo Vaše dítě a čeká jej ozařování? MOU vytvořil ve spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně edukační video pro ozařované děti.

MOU Video pro děti - brněnská onkologie

Kopírovat ...

The video player shows a colorful illustration of a child and an adult walking towards a hospital building with a red cross on top. A large red play button is centered over the illustration.

Příklady dobré praxe

<https://www.mou.cz/vyziva/t2542>

<https://www.fnbrno.cz/areal-bohunice/klinika-anesteziologie-resuscitace-a-intenz-med/informace-pro-pribuzne-a-blizke-nemocnych-prijatych-na-luzkova-oddeleni/t3773>

<https://www.fnbrno.cz/areal-bohunice/gynekologicko-porodnicka-klinika/co-s-sebou-do-porodnice/t6706>

- Spektrum poskytovaných služeb
- Seznam pracovišť, plán areálu
- Diagnózy
- Edukační videa a informační materiály
  - Edukační videa
  - Informační materiály
- Informace pro cizince a samoplátce
- Vyšetřovací metody
- Ošetrovatelská péče
- Psychologická péče
- Dobrovolníci v MOÚ
- Ústavní lékárna
- Klinické studie
- Objednací doby pacientů na zdravotní výkony
- Doplňkové služby
- Ceníky výkonů a služeb
- Podávání informací o zdravotním stavu pacienta
- Žádost o výpis nebo kopii zdravotnické dokumentace
- Postup při vyřizování stížností
- Nemocniční ombudsman
- Práva a povinnosti pacientů
- Hospitalizace - denní provoz
- Úhrady transportu
- Virtuální prohlídka areálu
- Kulturní akce pro pacienty

Kalendář a nejbližší události

2020						
ÚNOR						
PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
					1	2
3	4	5	6	7	8	9

Vyziva

► [Doporučení nutriční skupiny COS \(na \[www.linkos.cz\]\(http://www.linkos.cz\)\)](#)

Ke stažení

- VD 1 - Dieta šetřící [více](#)
- VD 2 - Dieta s omezením tuků [více](#)
- VD 3 - Dieta s omezením hrubé vlákniny [více](#)
- VD 4 - Dieta diabetická [více](#)
- VD 5 - Dieta diabetická nízkobílkovinná [více](#)
- VD 6 - Dieta diabetická šetřící [více](#)
- VD 7 - Dieta diabetická šetřící s omezením hrubé vlákniny [více](#)
- NP 2 - Doporučení při nechutenství [více](#)
- NP 3 - Doporučení výživy při nevolnosti a zvracení [více](#)
- NP 4 - Doporučení výživy pro nemocné s potlačenou imunitou [více](#)
- NP 5 - Doporučení při suchosti v dutině ústní [více](#)
- NP 6 - Doporučení při průjmech onkologických pacientů [více](#)
- NP 7 - Doporučení při zácpě [více](#)
- NP 8 - Doporučení při onemocnění ledvin [více](#)
- NP 9 - Co potřebujete vědět o výživě při hubnutí u nádorového onemocnění [více](#)
- NP 10 - Co potřebujete vědět o výživě po operacích střev [více](#)
- NP 11 - Co potřebujete vědět o výživě po operacích žaludku [více](#)
- NP 14 - Vitamíny a minerální látky ve výživě onkologicky nemocného [více](#)

Zaměstnanec v AP – edukace

- kognitivní
- psychomotorický
- afektivní

Metodický pokyn k realizaci a ukončení adaptačního procesu pro nelékařské zdravotnické pracovníky [věstník MZ ČR 06/2009](#)

Literatura

Bastable S., *Essential of patient Education*, Jones & Bartlett Learning, 2005, s. 502 ISBN-13: 978-0763748425

Juřeniková, P., *Zásady edukace v ošetrovatelské praxi* Praha: Grada, 2010, s. 80 ISBN 978-80-247-2171-2

Magurová D., Majerníková L. *Edukácia a edukačný proces v ošetrovatel'stve*, Martin: Osveta, 2009, s. 155 ISBN 978-80-8063-326-4

Nemcová J., Hlinková E. *Moderná edukácia v ošetrovatel'stve*, Martin. Osveta, 2010, s. 259 ISBN 978-80-8063-321-9

Petlák, E., *Všeobecná didaktika*, Bratislava: Iris, 2004, s. 270 ISBN 8089018645

Průcha Jan *Pedagogická encyklopedie*, Praha: Portál, 2009, s. 936 ISBN 978-80-7367-546-2.

Průcha, J. *Moderní pedagogika*, 5. aktualiz. a doplněné vydání, Praha: Portál, 2013 ISBN 978-80-262-0456-5.

Raudenská J, Javůrková A. *Lékařská psychologie ve zdravotnictví*, Praha: Grada, 2011, s. 304 ISBN 978-80-247-2223-8.

Závodná V. *Pedagogika v ošetrovatel'stve*, Martin: Osveta, 2005, s. 117 ISBN 808063193X

NANDA International *Ošetrovatelské diagnózy: definice a klasifikace 2015-2017*, 10. vydání Ed.

Herdman, H et Kamitsuru, S, Praha: Grada, s. 439 ISBN 978-80-247-5412-3.

Edukační záznamy zdravotnických zařízení

Informace o duševním vlastnictví

- Tato prezentace je autorským dílem vytvořeným zaměstnanci Masarykovy univerzity.
- Studenti kurzu/předmětu mají právo pořídit si kopii prezentace pro potřeby vlastního studia.
- Jakékoliv další šíření prezentace nebo její části bez svolení Masarykovy univerzity je v rozporu se zákonem.